

crònica

Memòria de Josep Irla i Bosch

M

L'1 de gener de 1957, havent complert els vuitanta anys, Josep Irla i Bosch des de Sant Rafael (Provença) escrivia al seu vell amic de Sant Feliu Lluís Martí: «Cada dia veig més lluny l'estrella que ha d'il·luminar nostre sòl, els ideals s'han esfumat, i per ara no trobo en el món homes en condicions de portar el regne de la justícia humana.- Això ha fet que tota la meua pensa ha quedat reduïda al districte de la Bisbal. Pensa que tinc tantes coses per dir-los-hi, i en la poca confiança de veure'ls, poso sobre el paper el record de les lluites passades i després molts fets viscuts durant l'exili. És un record que els deixo als que encara tenen la sort de viure, i també perquè els joves coneguin la vida de lluita dels homes del districte.- La vida de l'exili porta moltes experiències que els hi poso en coneixement per l'avenir».

Evidentment, parlava d'unes memòries o records escrits i adreçats als electors del districte de la Bisbal, que esperem tenir la sort de veure publicats algun dia no gaire llunyà.

L'expresident de la Generalitat de Catalunya a l'exili (1940-1954), doncs, envellia amb la recança i, alhora, el desig de poder-se comunicar amb els electors del "seu" districte, amb els qui en definitiva havien fet possible la seva trajectòria política i de qui, doncs, encara se'n sentia representant i portaveu.

Les jornades que s'han celebrat a Sant Feliu de Guíxols els dies 23, 24 i 25 d'octubre tenien l'objectiu de donar, en

part, acompliment a aquell afany del president Irla: que la seva experiència humana i política arribés, com a mínim, a la joventut del seu poble.

*Aspecte de l'exposició
«Memòria d'un temps:
Josep Irla i Bosch (1876-1958)
i Sant Feliu de Guíxols,
sota les bombes (1936-1939)».*

*Inauguració del monòlit
que la ciutat de Sant Feliu
ha dedicat a la memòria
de Josep Irla.
D'esquerra a dreta,
el president del Parlament,
el president de la Generalitat
i l'alcalde.*

BERGANTI

Quatre conferenciants –l'historiador Josep M. Roig, dos grans coneixedors de la institució de la Generalitat a l'exili i amics personals de Josep Irla: Felip Calvet i Víctor Torres, i el jove polític Josep-Lluís Carod-Rovira– n'han fet memòria, i han destacat brillantment els trets humans i polítics d'aquell guixolenc encara massa ignorat.

La presència de la família Irla –la neboda i els nés adoptius–, la reunió de polítics i els discursos dels màxims

representants de les institucions catalanes (Ajuntament, Parlament i Generalitat) a l'entorn del monòlit creat per l'escultor Manel Marzo-Mart, han constituït un homenatge just en l'àmbit local. Algun dia caldrà que sigui tot el país qui li reti el degut homenatge d'àmbit nacional. Són expressions que aquests dies s'han escoltat i repetit a Sant Feliu de Guíxols.

Havent passat els dies de les jornades d'estudi i el magnífic concert de Maria del Mar Bonet, així com l'escultura d'acer i bronze col·locada al bell mig de la rambla de la Generalitat de la ciutat resta en peu per a fer-ne memòria, també un llibre i una exposició, *Memòria d'un temps*, intenten de mantenir encara viva la pretensió de fer arribar a la població guixolenca i sobretot a la seva joventut el missatge i l'experiència de Josep Irla i Bosch. Els Tallers d'Història de la ciutat preparen pedagògicament la visita dels diferents grups dels centres escolars que, fins al dia 10 de gener de 1999, en treballaran l'exposició. Aquesta, així com el seu llibre catàleg, ha estat concebuda i dissenyada per Josep M. Oliveras d'una forma molt visual i planera. Hi predominen les fotografies, i els

Pepita Irla, neboda de l'expresident de la Generalitat, manifesta el seu agraïment als assistents a les Jornades. Jordi Ginesta (alcalde de Sant Rafael) i Núria Ginesta, néts, a la dreta de la fotografia.

pocs documents exposats han estat escollits per la seva significació. És de destacar la resposta de les institucions (Filmoteca de Catalunya, Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià de Poblet, Biblioteca i Arxiu Històric de Girona), i dels particulars que han cedit o donat documentació a l'Arxiu Municipal. Al fons Tarradellas de la Filmoteca de Catalunya, s'hi han localitzat dos films curts de la vida privada de la família Irla, a Sant Rafael, que es poden veure en l'exposició.

D'altra banda, es vol que l'activitat política de Josep Irla s'entengui en el context de la col·lectivitat que l'ha feta

possible, i concretament en una època ben difícil i dramàtica. La Guerra Civil va segar igualment la vida del polític i la del seu poble. L'experiència dels terribles bombardejos de l'any 1938 –les bombes van caure sobre l'escola municipal– és inseparable del record de Josep Irla, que es veié obligat a exiliar-se amb la seva família.

Convenia, doncs, recuperar també la memòria de quelcom que s'esdevingué fa seixanta anys. Les fotografies del fons Gandol de l'Arxiu Municipal i el film de *Catalunya màrtir* són testimonis d'aquell dolor col·lectiu.

A l'escultura de la rambla de la Generalitat de Sant Feliu de Guíxols, hi ha quedat fixades, buidant la planxa d'acer rovellada, les paraules de Josep Irla: «Bo és que els pobles no oblidin aquells que més abnegadament els han servit.»

ÀNGEL JIMÉNEZ

Alguns familiars i amics de Josep Irla, entre altres, miren els films que es passen a l'exposició.

